

ميثاق بين المللي حقوق اقتصادي - اجتماعي و فرهنگي

مصوب 16 دسامبر 1966 ميلادي (مطابق با 1345/9/25 شمسي)

مجمع عمومي سازمان ملل متحد (13)

کشورهاي طرف اين ميثاق با توجه به اينکه بر طبق اصولي که در منشور ملل متحد اعلام گرديده است شناسائي حيثيت ذاتي و حقوق يکسان و غير قابل انتقال کليه اعضاء خانواده بشر مبناي آزادي - عدالت و صلح در جهان است.

با اذعان به اينکه حقوق مذکور فوق ناشي از حيثيت ذاتي شخص انسان است.

با اذعان به اينکه بر طبق اعلاميه جهاني حقوق بشر کمال مطلوب انسان آزاد رهائي يافته از ترس و فقر فقط در صورتي حاصل مي شود که شرايط تمتع هر کس از حقوق اقتصادي - اجتماعي و فرهنگي خود و همچنين از حقوق مدني و سياسي او ايجاد شود.

با توجه به اينکه کشورها بر طبق منشور ملل متحد به ترويج احترام جهاني و مؤثر حقوق و آزاديهاي بشر ملزم هستند.

با در نظر گرفتن اين حقيقت که هر فرد نسبت به افراد ديگر نیز نسبت به اجتماعي که بدان تعلق دارد عهده دار وظيفي است و مکلف است باينکه در ترويج و رعايت حقوق شناخته شده به موجب اين ميثاق اهتمام نمايد.

با مواد زير موافقت دارند:

بخش يك

ماده 1

1. کليه ملل داراي حق خودمختاري هستند. به موجب حق مزبور ملل وضع سياسي خود را آزادانه تعيين و توسعه اقتصادي - اجتماعي و فرهنگي خود را آزادانه تأمين مي کنند.

2. کليه ملل مي توانند براي نيل به هدفهاي خود در منابع و ثروتهاي طبيعي خود بدون اخلاق به الزامات ناشي از همکاري اقتصادي بين المللي مبتني بر منافع مشترک و حقوق بين الملل آزادانه هر گونه تصرفي بنمايند. در هيچ مورد نمي توان ملتي را از وسايل معاش خود محروم کرد.

3. کشورهاي طرف اين ميثاق از جمله کشورهاي مسئول اداره سرزمينهاي غير خودمختار و تحت قيمومت مکلفند تحقق حق خودمختاري ملل را تسهيل و احترام اين حق را طبق مقررات منشور ملل متحد رعايت کنند.

بخش دوم

ماده 2

1. هر کشور طرف این میثاق متعهد می‌گردد به سعی و اهتمام خود و از طریق همکاری و تعاون بین‌المللی به ویژه در طرحهای اقتصادی و فنی - با استفاده از حداکثر منابع موجود خود به منظور تأمین تدریجی اعمال کامل حقوق شناخته شده در این میثاق با کلیه وسایل مقتضی بخصوص با اقدامات قانونگذاری اقدام نمایند.
2. کشورهای طرف این میثاق متعهد می‌شوند که اعمال حقوق مذکور در این میثاق را بدون هیچ نوع تبعیض از حیث نژاد - رنگ - جنس - زبان - مذهب - عقیده سیاسی یا هر گونه عقیده دیگر - اصل و منشأ ملی یا اجتماعی - ثروت - نسب یا هر وضعیت دیگر تضمین نمایند.
3. کشورهای در حال رشد با توجه لازم به حقوق بشر و وضع اقتصاد ملی خود می‌توانند تعیین کنند که تا چه اندازه حقوق اقتصادی شناخته شده در این میثاق را درباره اتباع بیگانه تضمین خواهند کرد.

ماده 3

کشورهای طرف این میثاق متعهد می‌شوند که تساوی حقوق مردان و زنان را در استفاده از کلیه حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی مقرر در این میثاق تأمین نمایند.

ماده 4

کشورهای طرف این میثاق معترفند که در تمتع از حقوقی که مطابق این میثاق در هر کشوری مقرر می‌شود آن کشور نمی‌تواند حقوق مزبور را تابع محدودیتهایی جز به موجب قانون بنماید و آنها فقط تا حدودی که با ماهیت این حقوق سازگار بوده و منظور آن منحصرأ توسعه رفاه عامه در یک جامعه دموکراتیک باشد.

ماده 5

1. هیچیک از مقررات این میثاق را نمی‌توان به نحوی تفسیر نمود که متضمن ایجاد حقی برای کشوری یا گروهی یا فردی گردد که به استناد آن به منطو تزییع هر یک از حقوق و آزادیهای شناخته شده در این میثاق و یا محدود نمودن آن بیش از آنچه در این میثاق پیش‌بینی شده است مبادرت به فعالیت بکند و یا اقدامی به عمل آورد.
2. هیچگونه محدودیت یا انحراف از هر یک از حقوق اساسی بشر که به موجب قوانین مقاوله‌نامه‌ها - آئین نامه‌ها یا عرف و عادات در هر کشور طرف این میثاق به رسمیت شناخته شده یا نافذ و جاری است به عذر اینکه این میثاق چنین حقوقی را به رسمیت نشناخته یا اینکه به میزان کمتری به رسمیت شناخته قابل قبول نخواهد بود.

***** **

بخش سوم

ماده 6

1. کشورهای طرف این میثاق حق کارکردن را که شامل حق هر کس است به اینکه فرصت یابد بوسیله و کاری که آزادانه انتخاب یا قبول می‌نماید معاش خود را تأمین کند - به رسمیت می‌شناسند و اقدامات مقتضی برای حفظ این حق معمول خواهند داشت.
2. اقداماتی که کشورهای طرف این میثاق به منظور تأمین اعمال کامل این حق به عمل خواهند آورد باید شامل راهنمایی و تربیت فنی و حرفه‌ای و طرح برنامه‌ها و خط مشی‌ها و تدابیر فنی باشد که از لوازم تأمین

توسعه مداوم اقتصادي - اجتماعي و اشتغال تام و مولد است تحت شرايطي که آزاديهاي اساسي سياسي و اقتصادي را براي افراد حفظ نمايد.

ماده 7

کشورهاي طرف اين ميثاق حق هر کس را به تمتع عادلانه و مساعد کار که بويژه متضمن مراتب زير باشد به رسميت مي‌شناسند:

الف - اجرتي که لافل امور ذيل را براي کليه کارگران تأمين نمايد:

1. مزد منصفانه و اجرت مساوي براي کار با ارزش مساوي بدون هيچ نوع تمايز به ويژه اينکه زنان تضمين داشته باشند که شرايط کار آنان پائين‌تر از شرايط مورد استفاده مردان نباشد و براي کار مساوي مزد مساوي با مردان دريافت دارند.

2. مزايای کافي براي آنان و خانوادهشان طبق مقررات اين ميثاق

ب - ايمني و بهداشت کار

ج - تساوي فرصت براي هر کس که بتواند در خدمت خود به مدارج مناسب عالي‌تري ارتقاء يابد بدون در نظر گرفتن هيچگونه ملاحظات ديگري جز طول مدت خدمت و لياقت

د - استراحت - فراغت و محدوديت معقول ساعات کار و مرخصي ادوراي با استفاده از حقوق و همچنين مزد ايام تعطيل رسمي

ماده 8

1. کشورهاي طرف اين ميثاق متعهد مي‌شوند که مراتب زير را تضمين کنند:

الف - حق هر کس به اينکه به منظور پيشبرد و حفظ منافع اقتصادي و اجتماعي خود با رعايت مقررات سازمان ذيربط مبادرت به تشکيل اتحاديه نمايد و به اتحاديه مورد انتخاب خود ملحق شود. اعمال اين حق را نمي‌توان تابع هيچ محدوديتي نمود مگر آنچه که به موجب قانون تجويز شده و در يك جامعه دموکراتيك براي مصالح امنيت ملي يا نظم عمومي يا حفظ حقوق و آزاديهاي افراد ديگر ضرورت داشته باشد.

ب - حق اتحاديه‌ها (سندیکاها) به تشکيل فدراسيونها يا کنفدراسيونهاي ملي و حق کنفدراسيونها به تشکيل سازمانهاي سندیکايي بين‌المللي يا الحاق به آنها.

ج - حق اتحاديه‌ها (سندیکاها) که آزادانه به فعاليت خود مبادرت نمايند بدون هيچ محدوديتي جز آنچه به موجب قانون تجويز شده و در يك جامعه دموکراتيك براي مصالح امنيت ملي يا نظم عمومي يا براي حفظ حقوق و آزاديهاي ديگران ضرورت داشته باشد.

د - حق اعتصاب مشروط بر اينکه با رعايت مقررات کشور مربوط اعمال شود.

2. اين ماده مانع از آن نخواهد بود که افراد نيروهاي مسلح يا پليس يا مقامات اداري دولت در اعمال اين حقوق تابع محدوديتهاي قانوني بشوند.

3. هیچ يك از مقررات این ماده کشورهای طرف مقوله نامه 1948 سازمان بین‌المللی کار مربوط به آزادی سندیکایی و حمایت از حق سندیکایی را مجاز نمی‌دارد که با اتخاذ تدابیر قانونگذاری یا نحوه اجرای قوانین به تضمینات مقرر در مقوله‌نامه مزبور لطمه‌ای وارد آورند.

ماده 9

کشورهای طرف این میثاق حق هر شخص را به تأمین اجتماعی از جمله بیمه‌ای اجتماعی به رسمیت می‌شناسند.

ماده 10

کشورهای طرف این میثاق اذعان (قبول) دارند که:

1. خانواده که عنصر طبیعی (14) و اساسی جامعه است باید از حمایت و مساعدت به حد اعلائی ممکن برخوردار گردد بویژه برای تشکیل و استقرار آن و مادام که مسئولیت نگاهداری و آموزش و پرورش کودکان خود را بعهده دارد.

ازدواج باید با رضایت آزادانه طرفین که قصد آن را دارند واقع شود.

2. مادران در مدت معقولی پیش از زایمان و پس از آن باید از حمایت خاص برخوردار گردند. در آن مدت مادران کارگر باید از مرخصی با استفاده از حقوق و یا مرخصی با مزایای تأمین اجتماعی کافی برخوردار گردند.

3. تدابیر خاص در حمایت و مساعدت به نفع کلیه اطفال غیرمميز و ممیز (15) بدون هیچگونه تبعیض به علت نسب یا علل دیگر باید اتخاذ بشود. اطفال غیرمميز و ممیز باید در مقابل استثمار اقتصادی و اجتماعی حمایت شوند.

وداشتن اطفال به کارهایی که برای جهات اخلاقی یا سلامت آنها زیان‌آور است یا زندگی آنها را به مخاطره می‌اندازد یا مانع رشد طبیعی آنان می‌گردد باید به موجب قانون قابل مجازات باشد.

ماده 11

1. کشورهای طرف این میثاق حق هر کس را به داشتن سطح زندگی کافی برای خود و خانواده‌اش شامل خوراک - پوشاک و مسکن کافی همچنین بهبود مداوم شرایط زندگی به رسمیت می‌شناسند.

کشورهای طرف این میثاق به منظور تأمین تحقق این حق تدابیر مقتضی اتخاذ خواهند کرد و از این لحاظ اهمیت اساسی همکاری بین‌المللی براساس رضایت آزاد را اذعان (قبول) دارند.

2. کشورهای طرف این میثاق با اذعان به حق اساسی هر کس به اینکه از گرسنگی فارغ باشد منفرداً و از طریق همکاری بین‌المللی تدابیر لازم از جمله برنامه‌های مشخصی به قرار ذیل اتخاذ خواهند کرد:

الف - بهبود روشهای تولید و حفظ و توزیع خواربار با استفاده کامل از معلومات فنی و علمی با اشاعه اصول آموزش تغذیه و با توسعه یا اصلاح نظام زراعی بنحوی که حداکثر توسعه مؤثر و استفاده از منابع طبیعی را تأمین نمایند.

ب - تأمین توزیع منصفانه ذخایر (منابع) خواربار جهان بر حسب حوائج با توجه به مسائل (مبتلا به) کشورهای صادر کننده و وارد کننده خواربار (غذا).

ماده 12

1. کشورهای طرف این میثاق حق هر کس را به تمتع از بهترین حال سلامت جسمی و روحی ممکن الحصول به رسمیت می‌شناسند.

2. تدابیری که کشورهای طرف این میثاق برای تأمین استیغای کامل این حق اتخاذ خواهند کرد شامل اقدامات لازم برای تأمین امور ذیل خواهد بود:

الف - تقلیل میزان مرده متولد شدن کودکان - مرگ و میر کودکان و رشد سالم آنان.

ب - بهبود بهداشت محیط و بهداشت صنعتی از جمیع جهات.

ج - پیشگیری و معالجه بیماری‌های همه گیر - بومی - حرفه‌ای و سایر بیماریها همچنین پیکار علیه این بیماریها.

د - ایجاد شرایط مناسب برای تأمین مراجع پزشکی و کمکهای پزشکی برای عموم در صورت ابتلاء به بیماری.

ماده 13

1. کشورهای طرف این میثاق حق هر کس را به آموزش و پرورش به رسمیت می‌شناسند.

کشورهای مزبور موافقت دارند که هدف آموزش و پرورش باید نمو کامل شخصیت انسانی و احساس حیثیت آن و تقویت احترام حقوق بشر و آزادی‌های اساسی باشد. علاوه بر این کشورهای طرف این میثاق موافقت دارند که آموزش و پرورش باید کلیه افراد را برای ایفای نقش سودمند در یک جامعه آزاد آماده سازد و موجبات تفاهم و تساهل و دوستی بین کلیه ملل و کلیه گروههای نژادی - قومی یا مذهبی را فراهم آورد و توسعه فعالیت‌های سازمان ملل متحد را به منظور حفظ صلح تشویق نماید.

2. کشورها طرف این میثاق اذعان دارند که به منظور استیغای این حق:

الف - آموزش و پرورش ابتدایی باید اجباری باشد و رایگان در دسترس عموم قرار گیرد.

ب - آموزش و پرورش متوسطه به اشکال مختلف آن از جمله آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای متوسطه باید تعمیم یابد و به کلیه وسایل مقتضی بویژه به وسیله معمول کردن تدریجی آموزش و پرورش مجانی در دسترس عموم قرار گیرد.

ج - آموزش و پرورش عالی باید به کلیه وسایل مقتضی بویژه بوسیله معمول کردن تدریجی آموزش و پرورش مجانی به تساوی کامل براساس استعداد هر کس در دسترس عموم قرار گیرد.

د - آموزش و پرورش پایه (اساسی) باید حتی‌الامکان برای کسانی که فاقد آموزش و پرورش ابتدایی بوده یا آنرا تکمیل نکرده باشند تشویق و تشدید بشود.

ه - توسعه شبکه مدارس در کلیه مدارج باید فعالانه دنبال شود و نیز باید يك ترتيب كافي اعطاء بورسها (هزینه تحصیلی) برقرار گردد و شرایط مادي معلمان باید پیوسته بهبود یابد.

3. کشورهای طرف این میثاق متعهد می‌شوند که آزادي والدين يا سرپرست قانوني کودکان را بر حسب مورد در انتخاب مدرسه برای کودکانش سواي مدارس دولتي محترم بشمارند مشروط بر اینکه مدارس مزبور با حداقل موازين (قواعد) آموزش و پرورش که ممکن است دولت تجویز یا تصویب کرده باشد مطابقت کند و آموزش و پرورش مذهبي و اخلاقي کودکان مطابق معتقدات شخصي والدين يا سرپرستان آنان تأمین گردد.

4. هیچیک از اجزای این ماده نباید بنحوی تفسیر گردد که با آزادي افراد و اشخاص حقوقي به ایجاد و اداره مؤسسات آموزشی اخلال نماید مشروط بر اینکه اصول مقرر در بند اول این ماده رعایت شود و تعلیماتی که در چنین مؤسساتی آموزش داده می‌شود با موازين حداقل که ممکن است دولت تجویز کرده باشد مطابقت کند.

ماده 14

هر کشور طرف این میثاق که در زمان امضای آن هنوز نتوانسته است در قلمرو اصلي خود یا دیگر سرزمینهای تحت حاکمیت خود آموزش و پرورش ابتدائي اجباري مجاني تأمین نماید متعهد می‌شود ظرف مدت دو سال يك طرح تفصيلي تدابير لازم برای تحقق بخشیدن تدريجي اجرائي كامل اصل آموزش و پرورش اجباري مجاني برای عموم در ظرف مدت چند سالي که در خود طرح تصریح بشود تنظیم و تصویب کند.

ماده 15

1. کشورهای طرف این میثاق حق هر کس را در امور ذیل به رسمیت می‌شناسند:

الف - شرکت در زندگي فرهنگي

ب - بهره‌مند شدن از پیشرفتهای علمي و مجاري آن

ج - بهره‌مند شدن از حمایت منافع معنوي و مادي ناشي از هر گونه اثر علمي - ادبي یا هنري که مصنف (یا مخترع) آن است.

2. تدابيري که برای تأمین اعمال كامل این حق توسط کشورهای طرف این میثاق اتخاذ خواهد شد باید شامل تدابير لازم برای تأمین حفظ و توسعه و ترویج علم و فرهنگ باشد.

3. کشورهای طرف این میثاق متعهد می‌شوند که آزادي لازم برای تحقیقات علمي و فعالیتهاي خلاقه را محترم بشمارند.

4. کشورهای طرف این میثاق به فوائد حاصل از تشویق و توسعه همکاری و تماسهاي بين‌المللي در زمینه علم و فرهنگ اعتراف می‌نمایند.

***** **

بخش چهار

ماده 16

1. کشورهای طرف این میثاق متعهد می‌شوند بر طبق مقررات این بخش از میثاق درباره تدابیری که به منظور تأمین رعایت حقوق شناخته شده در این میثاق اتخاذ کرده باشند و پیشرفتهایی که در این زمینه حاصل شده است گزارشهایی تقدیم بدانند.

2. الف - کلیه گزارشها به عنوان دبیرکل سازمان ملل متحد تقدیم می‌شود.

مشارالیه رونوشت گزارشها را برای بررسی طبق مقررات این میثاق به شورای اقتصادی و اجتماعی ارسال می‌دارد.

ب - دبیرکل سازمان ملل متحد همچنین رونوشت تمام یا قسمتهای مربوط گزارشهای واصل از کشورهای طرف این میثاق و نیز عضو مؤسسات تخصصی را تا جایی که این گزارشها با قسمتهای مربوط آنها راجع به مسائلی باشد که بر طبق اساسنامه مؤسسات تخصصی مذکور در صلاحیت آنها قرار می‌گیرد برای آن مؤسسات ارسال می‌دارد.

ماده 17

1. کشورهای طرف این میثاق گزارشهای خود را مرحله به مرحله بر طبق برنامه‌ای که شورای اقتصادی و اجتماعی ظرف یکسال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این میثاق پس از مشاوره با کشورهای طرف میثاق و مؤسسات تخصصی مربوط تنظیم خواهد کرد تقدیم خواهند داشت.

2. گزارشها ممکن است حاکی از عوامل و مشکلاتی باشد که مانع دولتها در اجرای کامل تعهدات مقرر در این میثاق شده است. (16)

3. در مواردی که اطلاعات مربوط توسط هر کشور طرف این میثاق قبلاً به سازمان ملل متحد یا هر یک از مؤسسات تخصصی فرستاده شده باشد تهیه مجدد اطلاعات مزبور ضرورت نخواهد داشت بلکه اشاره صریح به اطلاعات ارسال شده قبلی کفایت خواهد کرد.

ماده 18

شورای اقتصادی و اجتماعی به موجب مسئولیت هائی که طبق منشور ملل متحد در زمینه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی به آن محول شده است می‌تواند به منظور تقدیم گزارشهایی از طرف مؤسسات تخصصی به شورا در حدود فعالیت‌های مربوط به خودشان درباره پیشرفت‌های حاصل در تأمین رعایت مقررات این میثاق با مؤسسات مزبور قرارهائی بگذارند. این گزارشها ممکن است متضمن اطلاعاتی (17) باشد در خصوص تصمیمات و توصیه‌هائی که ارکان ذیصلاحیت مؤسسات مزبور راجع به عملیات اجرایی تصویب کرده‌اند.

ماده 19

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند گزارشهای مربوط به حقوق بشر را که کشورها بر طبق مواد 16 و 17 مؤسسات تخصصی بر طبق ماده 18 تقدیم می‌دارند برای مطالعه و توصیه کلی یا در صورت اقتضاء برای اطلاع به کمیسیون حقوق بشر احاله نماید.

ماده 20

کشورهای طرف این میثاق و مؤسسات تخصصی مربوط می‌توانند درباره هر توصیه کلی که به موجب ماده 19 شده باشد یا درباره هر گونه ذکر که از یک توصیه کلی در یک گزارش کمیسیون حقوق بشر یا در هر سند مذکور در آن گزارش شده باشد ملاحظات خود را به شورای اقتصادی و اجتماعی تقدیم بدارند.

ماده 21

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند گاه‌گاه گزارشهایی متضمن توصیه‌های کلی و خلاصه اطلاعات واصل از کشورهای طرف این میثاق و عضو مؤسسات تخصصی درباره تدابیر متخذه و پیشرفت‌های حاصله در رعایت کلی حقوق شناخته شده در این میثاق به مجمع عمومی تقدیم بدارد.

ماده 22

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند توجه سایر ارکان سازمان ملل متحد و ارکان فرعی و مؤسسات تخصصی مربوط را که عهده‌دار کمک فنی هستند به مسائلی معطوف بدارد که در گزارش‌های مذکور در این بخش این میثاق عنوان شده و ممکن است به این مؤسسات کمک کند که هر یک در حدود صلاحیتشان راجع به مقتضی بودن اتخاذ تدابیر بین‌المللی مفید به اجرای مؤثر و تدریجی این میثاق اظهار نظر بکند.

ماده 23

کشورهای طرف این میثاق موافقت دارند که تدابیر بین‌المللی به منظور تأمین تحقق حقوق شناخته شده در این میثاق بالاخص شامل انعقاد مقاله‌نامه‌ها - تصویب نامه‌ها - دادن کمک فنی و تشکیل کنفرانس‌های منطقه‌ای و کنفرانس‌های فنی با شرکت دولتهای مربوط به منظور مشاوره و بررسی می‌باشد.

ماده 24

هیچیک از مقررات این میثاق نباید بنحوی تفسیر گردد که به مقررات منشور ملل متحد و اساسنامه‌های مؤسسات تخصصی دائر به تعریف مسئولیتهای مربوط به هر یک از ارکان مختلف سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی نسبت به مسائل موضوع این میثاق لطمه‌ای وارد آورد.

ماده 25

هیچیک از مقررات این میثاق نباید بنحوی تفسیر گردد که به حق ذاتی کلیه ملل و تمتع و استفاده کامل و آزادانه آنان از منابع و ثروتهای طبیعی خودشان لطمه‌ای وارد آورد.

ماده 26

1. این میثاق برای امضاء هر کشور عضو سازمان ملل متحد یا عضو هر یک از مؤسسات تخصصی ملل متحد یا هر کشور طرف متعاهد اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری یا هر کشور دیگری که مجمع عمومی سازمان ملل متحد دعوت کند که از طرف این میثاق بشود مفتوح است.

2. این میثاق موکول به تصویب است. اسناد تصویب (18) باید نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع شود.

3. این میثاق برای الحاق هر یک از کشورهای مذکور در بند اول این ماده مفتوح خواهد بود.

4. الحاق بوسیله تودیع سند الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد صورت می‌گیرد.

5. دبیرکل سازمان ملل متحد کلیه کشورهای را که این میثاق را امضاء کرده‌اند یا به آن ملحق شده‌اند از تودیع هر سند تصویب یا الحاق مطلع خواهد کرد.

ماده 27

1. این میثاق سه ماه پس از تودیع سی و پنجمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد لازم‌الاجرا می‌شود.

2. درباره هر کشوری که پس از تودیع سی و پنجمین سند تصویب یا الحاق این میثاق را تصویب کند یا به آن ملحق بشود این میثاق سه ماه پس از تاریخ تودیع سند تصویب یا الحاق آن کشور لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده 28

مقررات این میثاق بدون هیچگونه محدودیت یا استثناء درباره کلیه واحدهای تشکیل دهنده کشورهای متحده (فدرال) شمول خواهد داشت.

ماده 29

1. هر کشور طرف این میثاق می‌تواند اصلاح (این میثاق را) پیشنهاد و متن آنرا نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع کند. در این صورت دبیرکل هر طرح اصلاح پیشنهادی را برای کشورهای طرف این میثاق ارسال می‌دارد و از آنها درخواست می‌نماید به او اعلام دارند که آیا مایلند کنفرانسی از کشورهای طرف میثاق به منظور بررسی و اخذ رأی درباره طرحهای پیشنهادی تشکیل گردد. در صورتی که حداقل یک‌سوم کشورهای طرف میثاق موافق تشکیل چنین کنفرانسی باشند دبیرکل کنفرانس را تحت زیر لوای سازمان ملل متحد دعوت خواهد کرد. هر اصلاحی که مورد قبول اکثریت کشورهای حاضر و رأی دهنده در کنفرانس واقع شود برای تصویب به مجمع عمومی سازمان ملل متحد تقدیم خواهد شد.

2. اصلاحات موقعی لازم‌الاجرا می‌شود که به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد برسد و اکثریت دو‌سوم کشورهای طرف این میثاق بر طبق قواعد قانون اساسی خودشان آنرا قبول کرده باشند.

3. موقعی که اصلاحات لازم‌الاجرا می‌شود برای آندسته از کشورهای طرف میثاق که آنرا قبول کرده‌اند الزام‌آور خواهد بود سایر کشورهای طرف میثاق کماکان به مقررات این میثاق و هر گونه اصلاح آن که قبلاً قبول کرده‌اند ملزم خواهند بود.

ماده 30

قطع نظر از اطلاعیه‌های مقرر در بند 5 ماده 26 دبیرکل سازمان ملل متحد مراتب زیر را به کلیه کشورهای مذکور در بند اول آن ماده اطلاع خواهد داد.

الف - امضاهای این میثاق و اسناد تصویب و الحاق تودیع شده طبق ماده 26.

ب - تاریخ لازم‌الاجراء شدن این میثاق طبق ماده 27 و تاریخ لازم‌الاجراء شدن اصلاحات طبق ماده 29.

ماده 31

1. این میثاق که متنهای چینی - انگلیسی - فرانسه - روسی و اسپانیایی آن دارای اعتبار مساوی است در بایگانی سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

2. دبیرکل سازمان ملل متحد رونوشت مصدق این میثاق را برای کلیه کشورهای مذکور در ماده 26 ارسال خواهد داشت.